

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 193. — ŠTEV. 193.

NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 18, 1922. — PETEK, 18. AVGUSTA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

OBNOVLJENI NAPORI ZA KONČANJE STAVK

Predsednik Harding bo najbrž nastopil pred kongresom ter zahteval sprejem odredb za zopetno uveljavljanje industrijalnega mira.

Washington, D. C., 17. avgusta. Kongres pričakuje, da bo nastopil predsednik Harding pred skupno sejo obeh zbornic, da obrazloži položaj kot obstaja sedaj v stavki premogarjev ter oni uslužbencev v železniških delavnicah. Včeraj še ni bilo gotovo, če bo predsednik dejanski izvedel svoj sklep, ker se vrši danes v New Yorku konferenca stavkajočih uslužbencev v železniških delavnicah ter zastopnikov železnice in ker pričakujejo od te konference uravnava sedaj obstoječih težko. Predsednik ne bi rad posegel vmes, dokler je opaziti prizadevanja za uravnava, ki bi bila lahko vsled tega motena. Vsed tega bo popolnoma odvisno od poteka dogodkov, kaj bo storil predsednik.

Nekateri voditelji v kongresu so mnenja, da se bo predsednik še enkrat odločil za čakanje, da nudi s tem konferenci možnost doseči uravnava.

Senator Lodge, republikanski voditelj v senatu, je bil včeraj pri predsedniku ter nato namignil, da je ostal program predsednika neizpremenjen.

Philadelphia, Pa., 17. avgusta. Od današnje konference, ki se bo vršila danes tukaj med uradniki premogarske unije ter lastniki antracitnih premogovnikov pričakujejo, da bo imela za posledico povratek antracitnih premogarjev na delo. V pričetku stavke so zahtevali premogarji povišanje plače za dvajset odstotkov, dočim so zahtevali delodajalci skrajšanje plač. Obe stranki sta, kot se reče, opustili svoje prvotno stališče in obveljala bo plačilna lestvica kot je bila veljavna do 1. aprila.

POGREB LORDA NORTH-CLIFFA.

London, Anglija, 17. avgusta. V westminsterski opatiji so danes čitali zadušnico za pokojnim časnikaškim kraljem Northcliffom. Truplo so pokopali na Marylebone pokopališču.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDEKEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpoložljiva na danje pošte in izplačuje "K. r. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron . . . \$ 1.15	1,000 kron . . . \$ 3.60
400 kron . . . \$ 1.55	5,000 kron . . . \$17.50
500 kron . . . \$ 1.90	10,000 kron . . . \$34.00

Italija in sosedeno ozemlje:

Razpoložljiva na danje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

50 lir . . . \$ 2.90	500 lir . . . \$25.00
100 lir . . . \$ 5.30	1000 lir . . . \$49.00
300 lir . . . \$15.00	

Za poljudna, ki prevečajo znesek dvajsetstotno ali pa tridesetstotno dovoljujejo po pogodbi za posebni popust.

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni onega dne, ko nam doseže poslni denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANKSAXER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

AMERIŠKI STROKOVNJAKI PREISKUŠAJO ANGL. HIDROPLAN

Na sliki vidite najbolj dovršen hidroplan, katerega so zgradili Angleži. Opremljen je s kolesi, katere se da dvigniti, da lahko na vodi pristane. Ta najnovejši tip preiskujejo sedaj ameriški mornariški izvedenci.

V DVEH TEDNIH BO KONEC IRSKE DRŽAVLJANSKE VOJNE.

Limerick, Irsko, 17. avgusta. — Miha Collins, načelnik irske vlade, pravi, da bodo vojaške operacije na Irskem v štirinajstih dneh končane. Ustajem ne bo kazalo drugega kot prenehati s svojim delovanjem.

MAJNAR OBSOJEN ZARADI UMORA.

Charleston, W. Va., 17. avgusta. — Okrožno sodišče je obsodilo danes majnerja John Wilburna zastran umora po drugem redu. Baje so mu dokazali, da je ustrelil pomožnega šerifa Marsa Wilburja je bil eden izmed onih majnarjev, ki so se vdeležili oboroženega pohoda proti Logan okraju.

CAPABLANCA PORAZIL VID- MARJA.

London, Anglija, 16. avgusta. Jose R. Capablanca, svetovni šahovski mojster, je danes izvajal zmago v trinajsti rundi mednarodnega tekmovanja, ko je porazil dr. Milana Vidmarja. Slovenca ter profesorja na ljubljanski tehniški. Današnja zmaga cubanskega mojstra kaže, da bo ostal zmagalec v tekmi, čeprav se bo moral še boriti z Rubinsteinom, poljskim mojstrom, ki ga je porazil v San Sebastianu na Španskem leta 1913.

SUROVOSTI NA PRISELNIŠKEM OTOKU

Škotski inženir, ki je prišel s svojo ženo semkaj po poslih, se je pritožil radi slabega postopanja na Ellis Islandu. Na stotine ljudi je natlačenih v zadušnih prostorih. — Papir služi za brisačo.

London, Anglija, 17. avgusta. — Škotski inženir, ki se je ravnokar vrnil iz Združenih držav, se je britko pritožil nad načinom, kako so postopale z njim na Ellis Islandu ameriške priseljeniške oblasti. Zaposlen je pri inženirski tvrdki, ki ga je poslala v Ameriko za šest mesecev, da poučuje tamošnje inženirje neke z njimi zvezane tvrdke v Združenih državah. To je bilo njegovo tretje potovanje v Združene države, a prvo, ko so grdo postopali z njim. Spremljala ga je njegova žena.

Inženir je pojasnil namen svojega obiska in priseljeniški uradnik, ki ga je zasljal na krovu parnika, je prišel do zaključka, da je njegov obisk v namenu, da poučuje krajevne inženirje, neke vrste kontrakt in da se vsled tega ne more izkreirati. To naziranje so vzdržale oblasti v Washingtonu, ko je vložil Škot priziv, čeprav so bili njegovi potni listi v polnem redu.

Medtem ko je čakal na izid priziva, so utaknili inženirja s 35 nadaljnjimi moškimi v neko spalnico, dolgo le 24 čevljev in široko 14 ter izjavila nadalje, da so bile ostale priprave take vrste, da jih ni mogoče opisati v javnem listu. S potniki drugega razreda in medkrova so postopali na isti način. Kopalna oprema je obstajala iz kosa mila ter kosa papirja, ki naj bi služil kot brisača. Nekateri ljudje so se posluževali svojih srajc kot brisač.

Ne morem opisati, kakšno hrano smo zavživali, — je rekel inženir. — Celo to, kar sem mogel kupiti, je bilo nezavžitno.

Moja žena pravi, da so bile spalne akomodacije za ženske in otroke tako slabe, da je ona rajše spala na stolu. Nas vse so ponoči zaklenili v spalnice in podnevi smo se morali muditi na dvorišču, kjer je bilo natlačenih nekako 600 ljudi vseh ver in narodnosti.

Nekateri med nami so imeli obilo denarja. Neka Angležinja je imela tri tisoč dolarjev ter večja posestva doma. V takih slučajih bi ne mogli dotični nikdar postati breme splošnosti.

V neki sobi, kjer so se mudili ljudje preko dneva, je bilo natlačenih dvesto ljudi. Moja žena se je pritožila pri matroni ter dobila od nje naslednji odgovor: — Le vi Angleži mrmirate. Zakaj se ne vrnete domov? Mi vas nočemo.

"Daily Chronicle", ki je priobčil te trditve, ni razkril identičnosti dotičnega inženirja.

BOJAKI NAROČAJTE SE
NA "GLAS NARODA" NAJ-
VEČJI SLOVENSKI DNEV-
NIK V ZDP DRŽAVAH

ZRAKOPLOVNI POLET PROTI BRAZILIJ

Včeraj zjutraj se je dvignil v Jamaica zalivu aeroplan, ki namerava poleteti v Brazilijo.

New York, 17. avgusta. — Aeroplan "Sampaio Corria" se je dvignil danes zjutraj malo po sedmi uri, po premaganju nekaterih težko iz vodovja v Jamaica zalivu, pri mornariški zrakoplovni postaji v Rockaway, da prične s svojim poletom na razdaljo 8500 milj v Rio de Janeiro, Brazilija in po reki Amazonas navzgor. Zračna ladja je ležala nekako 60 čevljev od brega v zalivu in čelni posadke so dospeli do nje v čolnu. Trajalo je nekako pet minut, da se spravi v tek dva velikanjska motorja, kojih vsaki ima po 500 konjskih sil. Zračna ladja je poskočila štirikrat iz vode, ne da bi se ji posrečilo dvigniti se.

Walter Hinton, pilot in poveljnik, se je vrnil na breg ter pustil razložiti tristo funtov posrednega olja ter več motornih generatorjev, da olajša težo. Nato je zopet prizoril poskus, da se dvigne, kar se mu je končno posrečilo, potem ko je zračna ladja zdrsnila po vodi na razdaljo nekaj 500 čevljev. Šumenje motorjev je bilo glušljivo, dokler ni prišla zračna ladja do višine 400 čevljev.

Le malo ljudi je prišlo na lice mesta, da se posloje od drznih avijatikov. Mrs. Hinton, žena pilota, se je držala junaški, dokler se ni dvignil aeroplan iz vode, a odšla nato k skupini ostalih opazovalcev ter se pričela jokati. Kljub temu pa je izjavila, da je prepričana, o uspešni vožnji ter varnem izkrcanju.

ZAVEZNICI HOČEJO MIR V TURČIJI

Predlagali so Benetke kot mesto konference med Grki ter obema turkiskima strankama.

Carigrad, Turčija, 15. avgusta. Zavezniki so napravili nadaljni poskus, da dosežejo sporazum med Grki in Turki.

Tukajšnji zavezniški komisariji so soglasno z navodili, katerega so dobili od svojih vlad, na dolgo in široko razpravljali o tozadevnih stvareh ter sklenili, naj se določi Benetke kot mesto za ta sestanek. Domneva se, da bo predlog sprejemljiv za obe stranki.

Formalno obvestilo še ni bilo izdano, a turška nacionalistična vlada v Angori, ki je zavrnila zavezniški predlog za mirovno konferenco v Bejkosu, je informirala generala Pelle, francoskega visokega komisarja, da bo sprejela katerokoli drugo mesto izven ozemlja carigradske turške vlade. Mustafa Kemal paša, načelnik turške nacionalistične vlade najbrže ne bo prisostvoval konferenci, in nacionalistično delegacijo bo vodil ministrski predsednik Reufbej.

Sultan je včeraj sprejel v avdienci brigadnega generala Sir Charlesa Harringtona, vrhovnega zavezniškega poveljnika ter ostale komisarije, ki so ponovili zagotovila svojih vlad, da ne bodo slednje trpele nobenega napana na Carigrad od strani Grkov. Danes se je izvedelo tukaj, da so grški aeroplani spustili na tla na tisoče turških prevodov govora angleškega ministrskega predsednika glede iztočnega vprašanja.

ENVER PAŠA MRTEV.

Moskva, Rusija, 17. avgusta. — Na bojišču v Vzhodni Buhari so našli mrtvega Enver pašo, zagriženega nasprotnika boljševikov. Obleden je bil v angleško uniformo.

Svoj čas je bil Enver paša turški vojni minister.

FRANCOZIČAKAJO RAZPADA NEMČIJE

Tenka nitka, s katero je Bavarska še vedno zvezana z Berlinom, se lahko vsaki trenutek raztrga. — Posledice "balkanizirane" Nemčije. — Francija bi imela dobiček, če bi Nemčija razpadla v majhne v države.

Poroča Frank Mason.

Tenka nitka, ki še vedno drži Bavarsko v zvezi z ostalo nemško federacijo, je predmet največjega zanimanja francoskih političnih voditeljev. Če se bo Bavarska odtrgala od ostale Nemčije, bo izvajala francoska politika, katero je inavguriral Clemenceau ob času mirovnih pogajanj v Versaillesu, velikansko zmago.

Politike "divide et impera" (razdeli in vladaj), balkaniziranja Nemčije, razkosanja dežele v skupino majhnih držav, ki bodo porabile vse svoje energije v medsebojnih sporih, pa nikakor ni smatrati za politiko celega francoskega naroda, čeprav je to politika nekaterih militaristov ter pristašev Clemenceauja.

Kljub temu pa priznavajo vsi, da bi imela Francija velikanski politični dobiček, če bi razpadla Nemčija v številne majhne države. Francija kot taka je popolnoma prepričana, da ne bo nikdar plačala svojih dolgov v Angliji in Ameriki ter na enak način prepričana, da ne bo nikdar v cellem izplačala vojna odškodnina, katero so zavezniki naprtili Nemčiji. Če bo Nemčija razpadla, bo izpolnjena zahteva Clemenceauja glede Porenške, če že ne politično pa vsaj potom ekonomsko zveze s Francijo.

V rednih predsedskih prihaja francosko časopisje na dan z majhnimi migljaji glede velikanskega zanimanja Francije za Porenško. List Excelsior je navedel pred kratkim dolgo tabulacijo finančnih in ekonomskih razmer v Porenški. Journal pa je navedel neki list v Coblenu, ki je baje izjavil: — Nemško mnenje v Porenški je očitno dosti manj sovražno separatističnemu gibanju kot pa je bilo preje ter je upati, da se bo Anglija priključila Franciji pri ljudskem glasovanju, ki naj bi se vršilo to jesen glede vprašanja avtonomije Porenške.

Proučevalci zgodovine se gotovo spominajo, da so se vse aneksijske Napoleona izvršile s pomočjo ljudskih glasovanj, ki so vedno izpadla tako kot je hotel Napoleon. Pred dvema leti je le general Mail Craig, načelnik štaba sil Združenih držav v Nemčiji, preprečil končni uspeh separatističnega gibanja.

Načelnik štaba francoskih sil je telefoniral generalu Craigu nekega dne ob dveh zjutraj ter objavil, da bo naslednjega dne Mr. Dorten proglasil Porenško za neodvisno od Nemčije. Prosil je generala Craiga, naj se ne vmešava, tudi če bi ne hotel obljubiti svoje podpore. General Craig pa je odvrnil, da so Amerikanci v Coblenu za obranjenje reda in miru in da bo zati vsako ustajo, brez ozira na to, s katere strani bi prišla.

Journal izjavlja, sedaj, da postaja Dorten vedno bolj močan in da bo uveljavil svojo neodvisno Porenško, če se mu bo nudilo primerno priliko. Če se bo Bavarska s svojimi monarhističnimi nagnenji odločila od Prusije, ki je rožnata, če že ne ravno rdeča, bo Francija takoj zasedla svoja "jamstva".

Ni treba še posebej omeniti, da je eno teh "jamstev" Ruhr okraj, kljub opoziciji angleških premogarskih baronov, katere podpira angleški zunanji urad. Tudi Porenški se bo v tem slučaju nudilo priliko, da proglasi svojo "neodvisnost".

Francosi niso še pozabili, da je Bismarck spravljal skupaj nemške države v francosko-pruski vojni. Te države so se preje prepirale in teple med seboj, a on jih je

zdržal ter obrnil njih skupne sile proti Franciji. Če bi se vrnil razmere kot so obstajale pred letom 1870, bi ne izginil le strah nadaljne vojne z Nemčijo, temveč bi tudi postala Francija sorazmerno veliko bolj važna činjenica v evropskih politikah kot je sedaj ter bi zopet lahko igrala vodilno ulogo, katero je igrala toloko časa in do katere se smatra upravičeno na temelju tradicije ter svoje starejše kulture.

NEMCI NE PUSTE FRANCOZOV SKOZI

Uradi za viziranje potnih listov so zaprti in pet tisoč francoskih potnikov je bilo zadržanih na ta način.

Strassburg, Alzacija, 17. avgusta. — Potovanje preko nemške meje je prekinjeno, v kolikor pridejo pri tem v poštev francoski državljani, kajti nemške oblasti za potne liste na meji so zaprle svoje urade ali pa našle izgovore, da odklonijo viziranje potnih listov francoskih potnikov. To je najbrž odgovor nemške vlade na izgon tisočih Alžanov, katerega so vprizorile francoske oblasti na nasilen in okrut način.

Pariz, Francija, 17. avgusta. — Reparacijska komisija bo najbrž zaslusila zastopnike berlinske vlade kot prvi korak v preiskavi glede vprašanja, če naj se Nemčiji dovoli moratorij v plačevanju vojne odškodnine. Vsed tega ni vrjetno, da bi padla kaka odločitev glede tega vprašanja pred jutrišnjim dnem. Dosedaj se ni izvedelo še ničesar, na kar bi mogel človek temeljiti svoje definitivno naziranje glede tozadevne odločitve.

Ministrski predsednik Poincaré je imel včeraj daljši pogovor z M. Buboijem, francoskim zastopnikom pri komisiji ter baje dal slednjem navodila, naj odpusti, če bi glasovala Belgija v vprašanju moratorija proti Franciji. Najbolj vrjetno pa je, da bo komisija izgubila svojega angleškega zastopnika, Sir John Bradburyja. Pariška izdaja londonškega Daily Mail pravi, da je delo pri reparacijski komisiji preveč naporna za njega in da bo skoro gotovo resigniral, če bo izpadlo glasovanje proti dovolitvi moratorija. Njegov uradni termin bo drugače potekel novembra meseca.

NAJPREJ ODPOKLJČITE VO- JASTVO — PRAVIJO MAJ- NARIJ.

Terre Haute, Ind., 17. avgusta. Danes je započelo v Indiani obratovati šestnajst premogovnikov na podlagi clevelandškega dogovora. Po nekaterih okrajih majnariji nočejo na delo. Pravijo, da bodo delali šele tedaj, ko bodo čete odpoklicane.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.**GLAS NARODA**
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto (12 mes.) \$7.00
Za pol leta (6 mes.) \$3.50
Za četrt leta (3 mes.) \$1.50
Za New York za celo leto \$7.00
Za pol leta \$3.50
Za inozemstvo za celo leto \$7.00
Za pol leta \$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelji in praznikov.

Dopisni brez podpisa in osebno ne sme priložiti. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče nanaša, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2878

ČIGAVI SO TI ZLOČINI?

"Napravite delo odgovorno za njegove zločine!", kriči eden izmed organov višje plutokracije, ki izhaja v New Yorku. — Organizirano delo se ne briga za javnost. Pripravljeno je izstradati in izmraziti javnost v času, ko se poteza za njene simpatije.

To dnevno glasilo igralcev na borzi ter umetnikov na tickerju je skrajno ogroženo nad "zločini" organiziranih delavcev ter izjavlja:

"Pretekli teden, — kot del sramotne zarote, — so uslužbeni zapustili vlake v srečo Arizona puščave, kjer je kazal toplomer 120 stopinj v senci, ne da bi se brigali, kaj je postalo iz nesrečnih potnikov. Prav nič se niso brigali za trpljenje starih in slabotnih in tudi ne za agonijo matere, ki je skušala rešiti svojega dojenčka. Hoteli so se le poslužiti človeških bitij kot zastavnih predmetov v poskusu, da prisilijo železnice, da odpokličejo straže od železniških delavnic, nahajajočih se daleč proč od puščave. Zakaj so hoteli odstraniti te stražnike? Raditega, ker so uslužbeni v delavnicah spoznali, da je njih boj izgubljen in ker so hoteli imeti prosto pot, da znesejo svojo osvetlo nad lastnino železnice ter življenji onih, ki so zavzeli njih mesta. V ta namen niso se zarotili s svojimi prejšnjimi so-uslužbenci, ki vozijo vlake."

Tako? To je položaj kot ga vidijo kapitalisti in kot hočejo kapitalisti, da ga vidi javnost?

Nikjer ni zapisano, da bi se kapitalisti dosti brigali za trpljenje možkih, žensk in otrok, ko je železniški delavski svet skrčil njih plače.

Mi nismo videli nikakih uvodnih članov v Wall St. časopisju, v katerih bi se obsojalo premogarske barone radi skrcenja plač, radi "trpljenja ostarelih in slabotnih ali radi agonije matere, ki skuša rešiti svoje dete."

Vsak dan se rine na stotisoče Newyorčanov v kare podzemne železnice, in močni možki se poslužujejo svojih kolen, da jih stisnejo več noter.

Vsaki dan trpe možki in ženske, ki hodijo na delo ter se vračajo z dela ter matere in otroci, ki skušajo najti nekaj oddiha od strašne vročine, neštete agonije.

Wall Street časopisje pa ni še nikdar dvignilo svojega glasu v mogočem protestu, — kajti to je biznes!

Vsak dan hodi na milijone možkih in žensk, — ter žalobno tudi otrok, — na delo, kjer se trapijo, dokler ne pocepajo od izmučenosti; možje hodijo v žareča jeklarska pekla, kjer delajo pod pogoji, ki se rogajo vsakemu opisanju. Ženske in otroci pa hodijo v predilnice.

Vseposvoda so delavci v stalni nevarnosti eksplozij, porušeni vlakovi in požarov, izpostavljeni boleznim, nezgodam, nenadni smrti, — vse to raditega, ker vzdržuje njih delo to deželo in njene industrije v obratovanju.

Vseposvoda obstaja nevarnost odpusta z dela, in nezaposlenost visi nad glavo slehnega delavca, s svojo moro neprestanega iskanja dela ter uničenjem moštosti onih, ki so prosili za službe.

Lakota, trpljenje, neznosen trud, nesreče, bolezni, rop od strani delodajalcev ter rop od strani prodajalcev in hišnih gospodarjev, — vse to je usoda, ne skupine možkih in ženskih potnikov, temveč vseh milijonov možkih, žensk in otrok naše dežele, z izjemo malenkostne manjšine delodajalcev ter njih parasitov in trabantov.

In protest?

Ne, organi bratovščine plenilec ne pravijo ničesar o tem. To ne spada v kategorijo zločinov.

To je biznes in biznes je privilegiran.

Kadar pa hočejo delavci nekaj boljšega, kadar zahtevajo malo boljše življenje, malo več luči, ljubezni in veselja za svoje otroke, — tedaj nastopijo proti njim vse sile vlade, tedaj zadenejo na injunkcije, bajonete, policijsko silo in sovraštvo možkih in žensk, ki žive v nasladi in razkošju, dočim opravljajo oni delo naroda.

Prav nič se ni treba čuditi, če kriče organi delodajalcev in brokerjev na glas glede "zločinov" delavcev, ki si skušajo ustvariti boljše življenje.

To je namreč tudi biznes.

DVA OTROKA ROJENA NA VLAKU SREDI PUŠČAVE.

San Bernardino, Ca., 15. avg. Dva otroka sta bila rojena na vlakih pri Selligman, Arizona. Ta dva otroka sta bila med 400 potniki, ki so se vrnili danes semkaj po štirih vročih dneh in nočeh, katere so morali preživeti v puščavi. Neka ženska iz Deckersfielda je trdila, da so stavarji ustrašovali žene in otroke, ki so hoteli oditi iz Selligmana v nedeljo zvečer. Rekli so jim, da bo vlak zletel v znak, če predno bo došel v Los Angeles. Vse to niso hoteli ti potniki oditi iz puščavskega mesta.

Iz Slovenije.**Obsojen odvetnik.**

Odvetnik dr. Natlačen je bil v Novem mestu obsojen zaradi neupravičenega napada na sodnika na 400 dinarjev globe, odnesno osem dni zapora.

Neznana utopljenka.

Nedavno so potegnili iz Ljubljane žensko utopljenko, za katero se je domnevalo, da je neka Jožefa Prepeluh iz Ljubljane. Ali policija je sedaj ugotovila, da Prepeluhova še živi. Vse to tega se vedno ne ve, kdo je bila utopljenka. Truplo je ležalo že kakih dvajset dni v vodi.

V Savi je utonil.

Na Zidanem mostu je pri kopanju v Savi utonil pekovski pomočnik Konrad Junger. Trupla še niso našli, voda ga je odnesla.

Nezgoda na drž. kolodvoru.

Šofer stavbne družbe v Ljubljani je s tovornim avtomobilom vozil premog z državnega kolodvora. Vse to prevelikega trenja se je avtomobil vnel in začel je goreti tudi premog, kar je bilo tembolj nevarno, ker se je nahajala v bližini večja množina bencina. Pa vendar se je posrečilo spraviti goreč avtomobil pravčasno iz nevarne okolice.

Telefonska postaja v Krškem.

Pri poštnem uradu v Krškem je bila odprta telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

Občinske davščine v Ptuj.

Tudi mestna občina Ptuj bo pobirala odsej občinske davščine na ponočni obisk gostiln in kavarn, kakor tudi na igranje s kartami. Davščina znaša za goste, ki so v gostilnah in kavarnah med 22. in 23. uro, pol dinarja, med 23. in 24. uro pa 1 dinar. Kartaleci plačajo brez ozira na čas po 1 dinar. — Pokrajinska uprava za Slovenijo je odobrila od ptujske občine sklenjeno pobiranje kanalske pristojbine, občinske davščine na avtomobile in pobiranje občinskih doklade na trošarino od vina.

Smrtna kosa.

Na Vrbanem je umrla Elizabeta Herman, roj. Novak, v 73. letu starosti, tašča tamonjega veletrgovca Franca Oseta.

Zagonetna smrt.

Svoječasno je vzbudila v Mariboru veliko vznemirjenje smrt Elizabete Friderik, ki so jo našli v njenem stanovanju mrtvo z zadrgnjenim vratom, kakor da bi se obesila. Ker pa ni bilo nikakih znakov obešenja, so odpisali njeno drobovje v medicinski institut v Zagreb, da preiščejo, ali se ni morda zastrupila. Preiskava drobovja je bila negativna in zagonetna smrt še zdaj ni pojasnjena.

Lov za nevarnimi vlomilci.

Ljubljanska policija je imela pred kratkim nedvomno srečo. Padel ji je namreč v roke nevaren tišek, ki pa gotovo ni edini, ampak mora biti član dobro organizirane svedrovske družbe, ki je prišla v Ljubljano, da pokaze trgovcem in obrtnikom svojo umetnost. Okoli 13. ure se je nudi pasantom po sv. Petra in Kolodvorski ulici zanimiv prizor. Elegantno oblečen, krassen mladenič, ne navadno krepke postave in inteligentnega obraza je bežal na vse pretege in metal svoje zasledovalce na tla, dokler ga ni končno prijel krepka roka stražnika Franca Gece, ki se ji ni mogel več iztrgati. Med pol 13 in 13. uro sta se sprehajala po sv. Petra cesti dva sumljiva človeka, ki nista ostala neopažena. Ustavila sta se končno pred trgovino s papirjem M. Tičar. Izložbena okna in tudi vrata niso bila zaštrta. V trenutku je tišek ponarejeni ključ v ključavnici in eden izmed obeh vlomilcev je izginil v trgovino, drugi pa je ostal na straži. Plena ni bilo dosti. V ročni blagajni je bilo samo okoli 1500—2000 K denarja, zato pa se je vlomilec bogato založil z raznim finim in drugim pisalnim orodjem. Imel pa je smolo. Njegovo početje je opazoval sin trgovca Stadlerja, ki ima nasproti trgovino, in takoj obvestil očeta o dogodku. Ko je prišel vlomilec iz trgovine, ga je trgovec Stadler takoj zgrabil, toda krepki vlomilec se mu je kmalu izvil in upanjal, da bi okrelval.

se spustil v beg. Začela je dirka. Na ulici se je kmalu zbralo mnogo občinstva, ki je opazovalo, kako se skuša neznanec rešiti iz mreže, ki se je spletla okoli njega. Stekel je proti Prečni in Kolodvorski ulici, ko pa je videl, da mu je pot povsod zaprta, se je obrnil in jo ubral nazaj proti sv. Petra cesti. Trgovca Stadlerja je parkrat zgrabil, a mu je vedno ušel. Pred Wanekovo trgovino je vlomilec vrgel od sebe vse vlomilno orodje, ukradeni denar in pisalno orodje. Končno ga je zgrabil stražnik Gec in dirka je bila končana. Njegovemu tovarišu, ki je stal za časa vloga na straži, se je v splošni zmešnjavi posrečilo ubežati, vendar pa je pričakovati, da pride kmalu v roke pravice, kakor tudi še eventualni drugi člani družbe Aretiranec je pri zaslišanju na policiji izjavil, da se piše Ivan Keršič. Doma je iz Loke pri Mariboru, star komaj 19 let in govori nemški in zelo slabo slovenski. Po poklicu je elektromonter, torej se izobno pozna na svedrovstvo.

Okradena perica.

Perici Ivani Irt v Štepanji vasi pri Ljubljani je neznan zločinec ukradel iz pralne kuhinje 15 rjah, večje število ženskih hlač in srajc, 1 etaminasto obleko, 2 bluzi ter mnogo predpasnikov, brisalk, robcev in drugega perila.

Ubežen kaznjeneц aretiran.

Orožništvo na Zidanem mostu je aretiralo nekega T. Kovarja, ki je pobegnil iz novomeških sodnih zaporov, kjer je okradel službojčega sodnika. Kovar je tudi v Radcah izvršil več tatvin.

Jugoslavija irredenta.**Protislovenski izgredi v Trstu.**

Vest o poškodbi spomenika na Krnu je razburila tržaške kroge bivših kombatanov. Čeravno so bile vesti o poškodbi spomenika ne točne in nejasne (sedaj je že dokazano, da je poškodbo povzročila strela) in čeravno je vodja kombatanov v svojem nagovoru rekel, da je zločin na Krnu zagrešil "neznani Slovenec", in čeravno, Slovenci v Trstu nikakor ne morejo biti odgovorni za to, kar počenja kak posameznik na Krnu, se je vendar obrnil jeza kombatanov proti tržaškim Slovincem. Kakor poroča "Edinost", so pri ravnateljstvu železnice prisilili neke slovenske uradnike, da so zapustili urad, ter so se nato obrnili proti poštnemu ravnateljstvu, to da ravnateljstvo Pascoliju se je posrečilo, da jih je pomiril. Pri omejenih demonstracijah so se posamezni take daleč spozabili, da so udarili uradnika, bivšega italijanskega častnika-bojevnika, ki jim je izjavil, da ne zapusti svojega mesta, ker smatra, da štiti ugled države s tem, da dela. To je pravilno stališče resnega moža. Z odstranitvijo tistih par slovenskih uradnikov, ki komaj zadostujejo najbolj nujnim potrebam za vzdrževanje prometa z jugoslovanskim železnico, pa bi se državi samo škodilo.

Nesreča na železnici na Notranjskem.

V postojnsko bolnišnico je bila pripeljana žena železniškega delavca Mejatoviča iz Rakitnika. Pripadla je kosilo možu, ki je delal na Prestranku. Čakajoč ga, se je naslonila na železniški voz. Ne nadoma se je vlak premaknil in reva je prišla pod kolesa, ki so jo grozno razmesarila. Umrla je takoj po prepeljavi v bolnišnico.

Nesreča z avtomobilom.

V Gorici se je 22. julija pripetila velika nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. Šofer Lucijan Ušaj je povabil svoja znanca gostilničarja Franca Ipaveca in železniškega uslužbenca Silvestra Pintarja na izprehod z avtomobilom. V veseli razposajenosti je Pintar sprožil avtomobil v dir in avtomobil je vozil z vedno večjo brzino proti mostu ob Grojine. Avtomobil je padel v globino osem metrov na kamenje, ter se popolnoma razbil. Pintar in Ipavec sta ostala na mestu mrtva, šofer Ušaj pa se smrtonovarno pobil. Prepejali so ga v bolnišnico, toda ni upanja, da bi okrelval.

Peter Zgaga

Paljbovanje je, jako nevarna zabava. Včasih se lahko v zakon razvije.

Italijanski kralj je visoko odlikoval jugoslovanskega kralja Aleksandra. Podaril mu se je poseben red, zdi se mi, da se mu pravi "de Annunziata" ali tako nekako. Odlikovanje pa ni v nobeni zvezi z d'Annunzijem. Ali pa je, bogve. Morda obstoji njegova zasluga v tem, da je pustil d'Annunzia toliko časa šariti po Reki. To laško odlikovanje nosi sedaj samo dva vladarja: jugoslovanski kralj in španski kralj Alfonso. O kakšen blagor, kakšna čast! Pa tudi slovenskega naroda na Primorskem ni pozabilo njegovo laško kratkonogo veličanstvo. Podelilo mu je nezalužen križ.

Iz nasledstvenih vlad je razvidno, da prednik ni bil nič kaj prida — da jabolko ne pade daleč od jabolane.

Svoj letošnji slavniki sem moral odložiti. Hvala mojstru Lajšanu, ki mi ga je naredil. V penziji sem ga moral dati, ker je bil preveč sprešan. Neka slavnika-rica, ekstra sajza, je pred tremi dnevi sedla nanj.

Če čitate v listu, da se je tu ali tam kak otrok izgubil, je na koncu ponavadi pripomba: — V bližini so taborišči cigani.

Če čitate, da je kje bomba eksplodirala, je na koncu kot amen v očenašu opomba: — V dotičnem kraju je stražak.

Če čitate o velikem dobrotniku, ki je delil penije med vaske otroke, je na koncu poročila naslednje ugotovilo: — Ta veliki ljudski dobrotnik ni bil nihče drugi kot sam John D. Rockefeller.

Jugoslovanski kralj skoraj vsak dan kako kokoš povezi. Lastniku povožene kokoši da ponavadi sto dinarjev odškodnine. Oh, da bi bilo v Jugoslaviji tako poceni življenje kot so drage erknjeje kokoši.

Angleška ekspedicija na vrh najvišje gore na svetu, na vrh Gavrizankarja, se je izjalovila.

Možje bi morali vzeti seboj kakkega ameriškega profitirja.

On bi jih pritiral do viška, če ni vrag.

Dober dom. Kaj je pravzaprav dober dom?

Dober dom je dobra streha nad dobro ženo.

Stari ljudje se vedno sodijo, možkega po njegovi obleki in žensko po pomanjkanju njene obleke.

Tisti človek je izobražen, ki te zna tako fino zafrkniti, da te je sram biti hud.

Kapitalistični časopis piše: Enver paša je padel na bojišču. Boljševiška Rusija je izgubila žnjim svojega velikega sovražnika.

Kaj je vendar boljševiški Rusiji posamezni sovražnik? Sila, ki se zoperstavlja celemu svetu, ne računa na posameznega sovražnika.

Poznam Slovenca v Downtownu, ki je pet let neprestano obljuboval svoji ženi, da jo bo pretepel.

Včeraj so ga odpeljali v bolnišnico. Včeraj je namreč hotel izpolniti svojo grožnjo.

V listu čitam: Sklicali so konferenco, da določijo ceno premoga.

Zakaj toliko prikrivanja, zakaj toliko hinavščine?

Ali ne morejo odkritosrečno povedati: Sklicali so konferenco, da podražijo premog.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katoli. Jednota

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 233 E. 18th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 813 E. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIC, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor.

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STEKLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spisevala naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zjavi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrne na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 2 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.**Tuj kapital v Jugoslaviji.**

Pri bosanski rudarski delniški družbi v Zagrebu sodeluje Wiener Allgemeine Depositenbank. — Pri povišanju glavnice Hrvatsko-slovenske zemaljske hipotekarne banke in Hrvatske trgovačke banke v Zagrebu je sodelovala dunajska Union banka.

Ta je pa res lepa!

Hrvatski kmet Kuzman Kopričanec iz Sljivosevca se je udeležil meseca aprila izleta hrv. kmetov iz virovitiške županije v Srbijo. Njegov sin se nahaja v Hoku v nižji vinogradski in sadjarski soli. Oče je šel po povratku iz Srbije v to šolo, da bi plačal šolnino za sina. Tu ga je ravnatelj Nemec Erber nahnul, zakaj da je šel v Srbijo, da je izdajalec hrvatskega naroda in da se lahko sramuje, da je šel "srbski gospodi izati pete". Pošten kmet ni hotel pustiti svojega sina še nadalje v zavodu, kjer dobivajo učenci od nemškega ravnatelja tako narodno vzgojo in je prosil poverjenstvo za narodno gospodarstvo, da sme vpisati svojega sina na gospodarski šoli sem. 183 od njih je obsojenih v jezo. Tako torej: zaveden človek od 6 mesecev do 6 let, oprokmet mora prositi, da sme izročiti sinu, ki pa je 19.

Stavbeno gibanje v Beogradu

Je letos nenavadno živahno. Od januarja do 1. julija je bilo izdanih blizu 450 koncesij za gradnjo novih poslopj, ki bodo večnoma trinadstropne.

Visoko odlkovanje msgr. Bulića.

Predsednik francoske republike Millerand je odlikoval znanega dalmatinskega arheologa monsignorja dona Bulića s križem francoske častne legije.

Obsodba bolgarskih komitašev.

V Kumanovem se je dovršil proces proti 202 bolgarskim komitašem. 183 od njih je obsojenih v jezo. Tako torej: zaveden človek od 6 mesecev do 6 let, oprokmet mora prositi, da sme izročiti sinu, ki pa je 19.

**Delnice
Jadranske Banke.**

Narastujoče poslovanje Jadranske banke v zvezi z njenim ekspanzijskim delom v vseh panogah gospodarskega življenja v domovini je izkazalo potrebo povečati lastna obratna sredstva zavoda. V izvršitvi sklepa občnega zbora od 27. maja se je se-taj povišalo delniško glavnico od 120 milijonov kron na 240 milijonov kron z izdajo 300.000 delnic po K400 ali Din.100 nominale.

Iz mnogoštevilnih vprašanj naših strank glede nakupa delnic nam je sklenili da bojo naši izseljenci želeli nabaviti delnice III. izdaje, vsled česar se je rok za podpisovanje v Ameriki podaljšal do 31. oktobra t. l.

Naši izseljenci ki še niso delničarji lahko kupijo delnice pod istimi pogoji kakor nedelničarji v domovini.

Cena za eno delnico je:

(K400 za glavnico in K360 za rezerve) K760.
došteti 5% obresti od 1. jan. do 31. okt. 1922 : : : : K 31.70
K791.70

Delnice imajo pravico do dividende za 1. 1922.

Za leto 1921 dividenda je iznašala 12% to je K48, in je pričakovati za leto 1922 še boljši dohodek.

Za vpis in informacije se obrnite na:

Frank Sakser State Bank

Glavno zastopstvo Jadranske banke.

82 Cortlandt Street New York City

Vladimir Levstik:

VIŠNJEVA REPATICA.

(Nadaljevanje.)

"Zaigralj sem življenje; nezmislno je, propalo in izgubljeno kakor barka brez krmila!"

Spominjal se je pripovedovanj svoje matere, vnete bralke sentimentalnih romanov, kako se je na meravala v mladih letih zastrupiti in nesrečno ljubiti; in trdno je sklenil, da umre po zgledu tolikih razočaranih ljubincev tudi on radevoljno smrti, s svinčnim zrnem v sru in v Vidiniju imenoma na ustneha:

"Pomisli! bi nanjo, vzdihnil in izprožil..."

Dočim je poet zaužival samega sebe v tužno junaki pozi, se je zavalil njegov tovariš doma na siromajno posteljo in skrivil ustnice v trpkem posmehu. Nobena fraza mu ni prišla na um; zanj je bilo vse tako preprosto in jasno. Da vodil je tepeka za nos, ker se mu je zdela Vida lepša brez tega oboževanja — prav nič drugega ni bilo v njegovih mislih ves čas.

"Zapomnil sem si marsikaj; varovati jo hočem grofa, ker je lo-pov..."

In sklenil si je zapomniti še več; načrt, ki mu je rojil po glavi, je bil pogubonosnejši od kola v plotu...

Suplent Križaj se ne bi bil mogel pohvaliti s tako jasnim in opredeljenim stanjem duha. Razgovor študentov mu je bil izvalil hudomušen smehljaj; namenil se je, da ju podraži pri priliki, toda lastno stisko je pozabil ob tem komaj za hipce, in tik na parkovi meji mu je skočila iznova za vrat. Čim bliže mu je bilo do Gorrenjske ulice, tem grenkejša tesnoba ga je obhajala ob misli, da je popoldne mladane obljubil gospe Pohlinovi dolgo zaželeno preseljenje, zdaj pa se vrača s "trdnim" namenom, pustiti vse pri starem.

"S trdnim namenom!" se je posmehnil samemu sebi. "Kakor bi se bilo rodilo v moji glavi že kdaj kaj trdnega, kak svoj lasten namen! Grof me je okrenil na levo, Pohlinka me obrne na desno. Eh, to je strašno na svetu, da imajo vsi prav, naj si nasprotujejo še tako, in so vsi pametni, če se zde drug drugemu še tako neumnim; ti pa stojiš v sredi med njimi, kimaš zdaj sem, zdaj tja in si nesreča z vsakomer, ker jih vsi preveč razumeš..."

Velik kamen se mu je odvalil s srea, ko je slišal od Maričke pravih, da gospa ni mogla ostati doma; poklicali so jo bili nenadoma h gospe Slivarjevi.

Vida je bila sama; s kanapeja v obdnevi je strmela skozi odprto okno v vrzel, ki se je odpirala med hišami ter obrobjala majhen izrezek mestnega parka na skrlatnem ozadju gorskih grebenov. O detih v poslednjo ženjavico tistega večera. Neopredeljena sanjarija jo je odnašala daleč s seboj; kaj vre v njeni krvi, je komaj slutila — čutila je le, kakor bi letala gola nad nekakšnimi globinami, iz katerih je puhnila zdaj-pazdaj vroča misel o možu in veliki, njej prepovedani sreči. Mrak je prihajal gosteje in njene predstave razločnejše; skrivnostno ljubezni je menda edina, katero od grinja narava brez upiranja...

Vida je strasla glavo, zapela od strahu, masila si ušesa in začirala oči, drevnola in trepetala po vrstih, ne da bi mogla odgnati proesijo opojnih slik, ki so vrele iz dna domišljije, vznemirjaje jo z zmerom jasnejšimi obrisi in vedno tesnobnejšo gotovostjo. Da, da, to je bilo tisto, kar imenujejo greh, čeprav se zdi v resnici le krona radosti, visoka daritev življenja! Namenjena je slehernemu bitju in tudi nji; z vsako minuto se bliža dan, ko postane žena in začne živeti v pijanosti duše in cvetočem veselju telesa...

Križajev obraz se je pojavil pred njo, ozarjen z novo, vsega močnejšo lučjo; njena lica so plamenela, v kovanju mladih žil je postal okrog srca deviški led. In tedaj ga je zagledala poleg sebe ter začela njegov pomlad:

"Dobro večer, moja Vida..."

Z vlažnim bleskom se je ozrla vanj; odgovor ji je zamrl na ustnih. Bilo je, kakor da se sanje nadaljujejo v opolno resničnost. Prvi drhtljaj vdanosti ji je zbežal po udih ter zalil mišice z voljno,

brezsilno mehko; suplentu je bilo treba le iztegniti roko — se v mislih se ne bi bila uprla. Toda Križaj je prisedel, nič takega ne sluče, ves zaverovan v svoj svetniški poklic, da jo obvaruje belo, rošno in nedotekljivo!

"Sama si, ubožica," je povzel z genljivo nedolžnostjo. — "Nu, prav, bova vsaj pokramljala; že dolgo si nisva izšla sra po stari navadi. Prinesel sem ti knjižico Golobovih poezij, ki je danes izšla, in svojo zadnjo novelo, ako jo hočeš prebrati... Kaj ti je, križ božji?" se je ustrašil, videč strmenje v njenem pogledu.

"Ah!" je dehnila Vida in si potegnila z dlanjo preko čela, kakor bi se drnila. "Kje sem bila? — Joj meni!"

Kljub polumraku je opazil, kako ji je potemnel obraz. Zvila se je na področnik kanapeja, jeknila ter si zakrila oči. Sree ga je zabolelo od grenkoga sočutja; pomislil se je bliže, prijel jo za roke in se sklonil tesno nad njeno lice:

"Hudo je bilo, kaj ne, ubožica? Grom in tresk zaradi onega neumnega fanta?"

Pokimala je in zahtela.

"Moj Bog! Človek se res vprašuje, ali je Pohlin pri zdravi pameti?" je priznal suplent. "Kako more zameriti tebi, ovčica!"

Vida se mu je obesila na komolec.

"Milan," je jokala na njegovih prsih. "zakaj moram trpeti vse to? Mladost mi gine še huje kakor v ječi; da bi ti mogla povedati, kako... Nesrečna sem, tako zelo se mnesrečna!"

Njeni lasje so mu dehteli tik pod usti; gorkota razgrete dekliške glave je prodrla skozi tolovnik ter polnila Križajev prsi s koprnečo tegobo in krepstnim strahom pred samim seboj. Težko je dihal; njegovi dobri nameni so se majali in bledeli od

hipa do hipa; s slastjo in žalostjo je čutil, da jo ljubi z vsako žilico svojega boječega srea.

"Zakaj nisem jaz tvoj oče!" je vzkliknil duhovito. "V zgolj veselje bi te zavil, v samo solnce in ljubezen, uboga Vida..."

"Ti — moj oče?" se je vzravala zdajci; začudenje, smeh in trpkoba, vse hkrati je zvenelo v njenem glasu. "Čemu praviš to? Joj, nikdar si ne bi bila mislila, da si zmožen take želje!" Poleg njenih prejšnjih sanjarij se ji je razdelala suplentova misel neskončno smešna; takoj nato pa jo je zgrabila pobitost. "Moj oče bi hotel biti", je ponovila žalobno. — "In jaz sem mislila, da me imaš vendar vsaj majčkeno rad..."

Križajeva zmeda je priklopila do vrhunca; zdaj je videl, kakšnega sovražnika ima v lastnem sru.

"Rad!" je vzkliknil zámolklo, komaj vedeč, kaj govori. "Sam Bog mi je priča, da nimam nikogar rajši od tebe; če bi le znala, koliko ur sem prečul od misli nate in od sočutja s teboj..."

"Pa hočeš biti moj oče," je dejala Vida z naivno iskrico nade v očeh. "Očetej zmerjajo in tepo; našega me je strah, da se le spomnim nanj. Kaj bi z očetom, ki bi ga morala imeti rada — tako rada! S teboj, ki si zme najboljši, najljubši človek na svetu? V glavi bi se mi zmešalo, da, da!"

"Jojmene!" se je nasmehnil on. Sama sreča, da ni mogče menjati. Sicer pa so to le tvoje misli..."

"Misli — nu, dobro; jaz mislim zmerom tisto kar je res in prav."

"Uboga mlada, zbegana siročica ne more vedeti, kaj je res in prav", se je branil Križaj. "Pri-de čas, ko boš imela drugega vse drugače rada, in takrat uvidiš, da sem ti komaj dober za očeta..."

(Dalje prihodnjič).

Znamenit govor Ljube Davidoviča.

O srbski majorizaciji. — Napoved vojne. — Proklamacija. — Zvesti svoji zastavi. — Stališče Jugoslavije napram Bolgarski. — Srbija je bila za ujedinjenje vseh Jugoslovanov.

Med drugimi razlogi in pritožbami, ki se zlasti od strani zahodnih delov našega naroda dvigajo proti iztočnemu delu, je tožba o srbski majorizaciji, tožba, ki se glasi: vi Srbi ste v večini in hočete, da nas preglasujete. Ako torej hočete, da bo vladala sloga in edinstvo med nami, se moramo tako organizirati, da nas ne morete preglasovati. Iz tega prihajajo zahteve o federalizmu, avtonomiji itd. Mislim, da moremo to stvar oceniti prav tako, ako vprašamo: koliko znaša ta srbska večina? Take večine ni. Ako se govori o majorizaciji, mora biti major in minor. Imamo 12 milijonov duš v naši državi, a pravoslavna prebivalstva je 5.602.000, od teh morate odbiti vse one, ki niso Srbi. Ako odbijete naše brate Ruse, potem Vlahe, Grke, Cincare in druge pravoslavne, pa tudi če dodate, kolikor je Srbov katoličanov in muslimanov, če vse to izračunate, ne boste dobili Srbov več kot 43 do 45 odstotkov. Kako je torej mogoče govoriti o srbski majorizaciji in zahtevati garancije, ki bi odvzele Srbom nekoliko one moči, katera jim po številu pripada? To je popolnoma naravno in proti temu se moramo braniti. Število poslancev je določeno po številu prebivalstva, in tukaj govoriti, da hoče relativna manjšina majorizirati, se pravi govoriti neresnico in na to neresnico graditi politiko in zahtevati, da se tudi druga stran in cela država naslanja na tako neresnico. Take zahteve ne bomo mogli nikdar sprejeti. Nekaj poslanik je omenil, da so se volitve vršile po statistiki iz leta 1910 in da je na ta način glasovalo tudi 1 in pol milijona Srbov, ki so med tem umrli vsled vojne. Toda ustava predpisuje, da se vrše volitve po poslednji statistiki in da se vrše izpremembe ob svojem času. Mi ustavo spoštujemo in po ustavi se ni moglo drugače ravnavati. Ako pa vi hočete delati proti ustavi, vedite da vas ne bomo poslušali.

Trumbić je trdil, da obstajata med našim narodom dve ideji: ena na vzhod, druga na zahod. In sedaj se borita med seboj ti dve ideji. Jaz mislim, da takega dualizma ni in da smo mi v tem pogledu stali na drugem stališču, kakor pa misli Trumbić, ako prav priznam, da je tako mišljenje imelo nekaj pristašev, ki so mislili, da smo dualistični narod in se delimo na iztočnjake in na zapadnjake. Dasi je bilo tudi učenjakov in publicistov, ki so tako mislili, je po mojem prepričanju tako naziranje popolnoma napačno. Kar se tiče pošiljanja jednih na Egejsko morje, a drugih na Jadran, moram ponoviti še enkrat, kar sem že rekel Trumbiću, da mi vsi hočemo na Jadran. Gospodje! Srbija je vodila toliko borbo in doprinesla toliko žrtve radi svojega izhoda na Jadransko morje, dvignila se je in prišla do Adrije, a sedaj prihaja Primorac Trumbić, moj rojak, in priporoča Srbom, naj gredo od Adrije. Naj ne misli, da ga bo pri nas kdo poslušal.

Pa, gospodje, koliko posluha je dobil Trumbić v Primorju? Isto-tako, kakor hoče cela Srbija k Adriji, hoče cela Adrija, da Srbija pride k nji. Sedaj rešavamo v vseh klubih vprašanje o posojilu in mislim, da ste mogli konstatirati, da noben poslanec iz teh krajev ni rekel jaz nočem, da gre železnica na Jadran, ali da je rekel: nočem, da gre v Split, Kotor, Bakar itd. Nasprotno, vsi z jedne in druge strani žele, da jih železnica zveže z interesi in s celim življenjem države, kakor so s sruem zvezani z njo.

Gospodje, dovolite mi, da se nekoliko zadržim pri stvari, katero smo po mojem mnenju neopravičeno prezrli pri govorih o narodnem pokretu z ene in z druge strani.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Nemška gimnazija v Prahaticah.

Českoslovaška vlada je sklenila, nemško gimnazijo v Prahaticah na Češkem odpraviti, ker je imela neznačajno število študentov. Ali na pritisk nemških poslancev in senatorjev je naučno ministrstvo nasvetovalno dovolilo, da se otvori I. razred. Po kljubostni agitaciji se je prijavilo 39 študentov, in sicer 10 dečkov in 29 deklic. Izmed dečkov so štirje iz mestne sirotišnice in večina vpisanih prvošolcev sploh ni iz Prahatic, ampak drugih krajev. — Nemci imajo v českoslovaški republiki ljudske, meščanske in obrtne šole. Imajo gimnazije in realne gimnazije, realne-rgovske akademije, univerze, naši brezpravni bratje na Koroskem pa niti enega slovenskega razreda. — Pač žalostna nam majka!

1000 VAHABLIJEV PADLO.

London, Anglija, 17. avgusta. V boju, ki se je vnel pri Ammanu v Palestini, je padlo šestdeset Arabcev in tisoč vojakov iz rodu Vahabi.

Tozadevno poročilo je dospelo iz Carigrada.

40.000 PRISELJENCEV DOSPELO IZZA 1. JULIJA.

Washington, D. C., 17. avg. — Izza 1. julija je dospelo v Združene države 40.000 priseljencev. Največ jih je prišlo iz Italije, Rusije, Anglije, Nemčije in Českoslovaške. Do konca leta jih bo dospelo še kakih 320.000.

Kako nastanejo potresi.

Zunanja oblika naše zemlje se vedno spreminja, kajti notranje sile so vedno na delu in ne mirujejo niti eno minuto, ali reki bi lahko, da se vršijo v notranjosti zemlje vedne revolucije. Ko bi človek, ki je živel n. pr. pred deset-tisoči leti — tega ne bo nikdo tajil, da je pred tolikimi leti živel človek — prišel danes nazaj na zemljo, bi ne mogel verjeti, da je to zemlja. Kjer je bila pred deset-tisoči leti suha zemlja, je danes morje, in kjer je bilo takrat morje, je danes suha zemlja; kjer so bila takrat velikanska gorovja, je sedaj ravnina in obratno. Gotovo je mnogim čitateljem znano, da je bila Anglija zvezana pred ledeno dobo z evropsko celino in da pred to dobo tudi še ni bilo Baltičkega morja. Ravno tako so tudi razni učenjaki dognali, da je bila Južna Amerika pred več milijoni in milijoni leti zvezana z Afriko in da je bila velika ruska nižina pod morjem kakor tudi sedanja Francija ter da je morje segalo do Alp.

In marsikateri čitatelj si je že gotovo zastavil vprašanje, kaj povzroča vse te velikanske spremembe na zemeljskem površju in katere naravne sile so vzrok tem velikim spremembam zunanje oblike zemeljske oble?

Kot omenjeno, notranje sile naše zemlje ne mirujejo niti minuto, ampak so vedno na delu in se dogajajo v notranjosti zemlje velike revolucije, ki imajo na površje zemlje velik učinek, velikokrat celo katastrofalen za človeštvo. Te naravne sile v notranjosti naše zemlje povzročajo, da se površina zemlje spreminja, pada ali vzdiguje. In čim huje delujejo notranje sile, tem bolj se občuti to na zemeljski površini. In ta učinek imenujemo potrese, kajti vsled revolucije v notranjosti naše zemlje se tresse zemeljska obla, oziroma zemeljska skorja se dviga in pada.

Se ne predolgim so bili geologi običnega mnenja, da je središče naše zemlje gosta žareča masa. Toda novejša raziskovanja so dokazala, da je sredina naše zemlje trda masa, trda kot jeklo ali steklo. Toda raziskovanja so dognala tudi, da je v sredini naše zemlje velikanska vročina, tako huda, da lahko stali najtrše kamenje in druge rudnine. Toda velikanski pritisk zemeljskih plasti od vseh strani zabranjuje tej razbeljeni masi, rudnin in kamenju, da bi bila tekoča razbeljena masa, kar bi takoj nastala, ako bi popustili ta pritisk. Toda čim manjši je pritisk zunanje mase, tem bolj je ta masa tekoča. In v neki gotovi oddaljenosti od sredine naše zemlje je del mase tekoča tvarina in

del pa sestoji iz samih plinov, ki se razvijajo vsled taljenja in ki uhajajo skozi razpoke. Ko se nabere dovolj plinov, iščejo izhod in ga tudi najdejo. Kajti moč plinov ne pozna nobene meje in s silo napravijo izhod, kjer je protisila slabjša od sile plinov. Na kakem kraju najdejo plini izhod brez kakršne težave, velikokrat pa morajo premagati velike ovire in takrat bruhanje iz zemlje z velikansko silo, pri čemur razbarijo celo zemeljsko oblo, vsled česar se stresse zemeljska skorja. To je prvi vzrok zemeljskega potresa. In tak pojav, izbruh plinov, imenujemo ognjeniški izbruh. Kajti vsakokrat sledi izbruhu plinov visoki plamen, ki se plini vnamejo na poti iz zemeljske sredine. In kakšni so ognjeniški izbruhi, je gotovo že marsikomu znano. Ako plini najdejo izhod v delujočem ali živem ognjeniku, izbruh ni tako silen, kot pa ako plini prodrejo skozi zemeljsko skorjo na kraju, kjer ni nobenega ognjenika, kar se pa le redkokdaj dogodi. Pri tem dvignejo celo plast zemeljske skorje in spreminijo celo okolico na več milj narokrog največkrat v pravo pušavo, posuto s pepelom in žarečo lavo.

Pred vsakim ognjeniškim izbruhom se sliši kot nekako oddaljeno gromenje in zemeljska skorja se krčevito stresa. To stresanje povzročajo plini, ki iščejo izhod. In čim bližje površju zemlje so plini, tem huje je tresenje, in ko plini prodrejo skozi površje zemlje, se cela okolica dviga, pada in stresa. Tak izbruh je najlažje primerjati streli velikanskega topa. Kakor se čuje pok, ko krogla zapusti topovo cev, istočasno se čuje tudi močni pok, ko plini in druga masa, katero vržejo plini iz odprtine, zapustijo odprtino ognjenika. Koški geologi izjavili, da se nahaja v severni Italiji pod zemeljsko skorjo velika razpoka, katera se počasi zapolnje s tem, da se odtrgava od zemeljske skorje plasti in polnijo to razpoko, in kolikor časa ne bo ta razpoka napolnjena, se bodo vedno dogajali potresi v tej pokrajini. In geologi so sploh dognali po temeljitem proučevanju zemlje in nje notranjosti, da se nahajajo v zemlji velike razpoke, ki se počasi polnijo na ta način vedno bolj večja prostor, katerega so prej napolnjevali plini in skorje plasti in drčje v neizmerno drugo maso, katere so spravili plini skozi žrelo na površje zemlje, le vsled revolucije v notranjosti katerega polnijo skale in druga naša zemlje, katera nikdar ne miruje in katere se utrjava od zemeljske skorje in potem pada v neizmerno globočino, kar zopet rudnin in druge tvarine vsled povzroča tresenje zemeljske skorje. To vse povzroča padanje zemeljske skorje plast ali pa samo zemeljske skorje ali površine, kar se skalovje in zdrži v več tisoč in ti-

Važno obvestilo.

ODJEMALCEM PLINA IN ELEKTRIKE V MESTU NEW YORK

Na priporočilo Governerjeve Državne Kurivne Komisije in Komisije za Javno Službo države New York ste resno naprošeni skrbno upoštevati naslednje nasvete glede uporabo službe, ki jo preskrbujejo Plinovne in Električne Družbe v mestu New York.

Tekom sedanjega pomanjkanja kuriva je absolutno potrebno, da uporabljavci javnih potrebščin sodelujejo v vsakem praktičnem oziru pri štedenju kuriva ter odpravi trošenja.

ŽGIJTE MANJ LUČI—Štedite plin in električni tok.

UGASNITE, ČE NE POTREBUJETE—Napravite to, ko zapustite pisarno, brez ozira na to, če plačate za razsvetljavo ali ne.

ŽGIJTE PLIN V MEŠIČKIH, NE PA V NAVADNIH GORILCIH—Starokopitni navadni gorilec porabi več plina in da manj svetlobe—vprašajte svojo plinovno družbo glede nadomestitve gorilec.

OHRANITE VSO VROČINO IN MOČ—Pomnite, da je trošenje luči, vročine ali sile izguba premoga. Vedno imejte v mislih, da je v sedanjem času potreba največje ekonomije pri uporabi ugodnosti, nastatajočih iz uporabe kuriva.

Upamo, da boste sodelovali z nami v naporih, da prištedimo kurivo v namenu, da bomo lahko brez prestanka vršili službo, ki je potrebna za zdravje in dobrobit mesta.

The Gas and Electric Companies of Greater New York

Kulturni boj v Čehoslovaški.

Poleg ostalih narodnostnih bojev med Čehoslovaki in Nemci odnosno Madžari se bje v Čehoslovaški tudi hud kulturni boj za českoslovaško narodno cerkev in za ločitev cerkve od države. O tem kulturnem boju nam kažejo jasno sliko statistični podatki ljudskega štetja iz leta 1921, iz katerih je razvidno močno padanje števila katolikov v českoslovaški republiki. Pripadnikov rimsko-katoliške cerkve je bilo na ozemlju nekdanje Češke leta 1921 5 milijonov 216 tisoč 169, to je 78,2 odst., do čim jih je bilo leta 1910. še 95,69 odst. Število katolikov se je zmanjšalo za 1 milijon in četr. Veliko pripadnikov je pridobila českoslovaška narodna cerkev, katera pridobi mesečno povprečno tri tisoč novih članov.

Zemeljski potresi pa se dogajajo tudi v krajih, kjer ni nobenega ognjenika. Tako je bil grozni potres v severni Italiji, kjer ni bilo nobenega ognjenika — pri zadnjem potresu se je menda pojavil nek mal ognjenik, kakor so poročali časniki — in potres je bil tako učinkovit, da so izginila cela mesta in vasi z zemeljskega površja. Čitatelje se še gotovo spominjajo potresa, ki je zadl 1. 1895. o Velikonoči Slovenijo. Daleč na okrog ni nobenega ognjenika in sploh ne v celi Evropi, razen v Italiji. Čitatelji se tudi gotovo spominjajo groznega potresa, ki je skoro popolnoma uničil mesto San Francisco v Californiji.

Kako pa nastanejo ti potresi? Časniki so poročali, da so nemahajajo velike razpoke pod zemeljsko skorjo, katere se vedno polnijo s skalovjem, ki pada v te zapreke. Velikokrat se torej pripeti, da se utrga kaka plast in pade ravno na mesto, ki je najbližje zemeljski skorji in tako povzroči, da se zemeljska površina dvigne.

Tu so površno opisani vzroki zemeljskih potresov in kako nastanejo. Ako bi hoteli natančno opisati vzroke zemeljskih potresov, bi morali napisati cele knjige in temeljito opisati notranjost naše zemlje, ki se nahaja v vedni revoluciji. Notranje sile spreminjajo vedno tudi zunanjo obliko naše zemlje. Notranjost naše zemlje je v vedni revoluciji takoj od početka zemlje in bo, dokler bo obstajala zemeljska obla.

ČUDNA ZAPUŠČINA

Roman. — Francoski spisal L. B.

Poslovenil G. P.

32

(Nadaljevanje.)

— Jaz sem pa prepričan, da ste mi sami rekli, da je najti tukaj ostanke predpotopnih živali.

— Če boste iskali te živali v smodniških skladiščih naših ustanov, boste nekega lepega dne zleteli v zrak. Izvedel sem od Don Parmesana, kako so vas ujeli in le njemu se morate zahvaliti, da ste prosti. Povejte, kaj se je zgodilo v nadaljnjem.

— Kaj se je zgodilo? Ne dosti. Odprtino so zopet zasuli, potem ko so vzeli vse iz nje. Nato so naju privezali na dva konja in odjahali smo. Jahali smo naprej skozi gozd, dokler se nismo ustavili pri drugih Indijancih. Midva sva dobila vsak kos mesa, katero sva snedla. Nato so naju privezali na drevesa, dokler niste prišli vi ter naju oprostili. To je vse, kar vam morem povedati. To je preprosta in prozaična povest.

— To imenujete prozaično? — se je smejal oče Jaguar.

— Seveda. Nikakega sledu o poeziji. Hotel sem jim pripovedovati o predpotopnih živali, a so mi rekli, naj molčim.

— In kaj so govorili ti ljudje med seboj?

— Ničesar posebno ter tudi nisem pazil na njih govorice. Govorili so o revoluciji, kavaleriji, kanonih in Indijancih, torej o stvarih, ki me ne morejo zanimati.

— Revolucija, kavalerija, artilerija, napadi, izpadi. Vse to imenujete brezpomembno? Bilo je nasprotno strašno važno.

— Za vas mogoče, a ne zame?

Oče Jaguar se je nato obrnil proti Peterčeku, ki je boljše poslušal pogovore med Indijanci in belci. Izvedel je, da nameravajo iti v Čako ter naščuvati Indijance proti vladi. Hočejo tudi napasti Cambas plemo s pomočjo Abipones ter belih vojakov.

— To je mogočen načrt. Kje pa hočejo dobiti potrebno orožje?

— Stvar se že dolgo kuha. V ta namen so napravili tajna skladišča, ki so založena s smodninami in orožjem. Ta skladišča bodo sedaj odprli ter oborožili Abipones, da jih povedejo proti Cambas.

— Moram reči, da je ta načrt strašen. Oborožiti ter priversti v deželo več tisoč rdečih ljudi, da požigajo in more in to izključno v namenu, da bo dobilo par belih ljudi dobre službe in denar. Kdo pa načeljuje celemu temu strašnemu podjetju?

— Tega ne vem. Najvišji sedaj zbrane družbe pa je gambusino, o čemur sem se prepričal na lastne oči. On je admiral celega brodogoja in njemu se morajo vsi pokoriti.

— Ali ste kaj izvedeli o njem, da njegovo ime, domovino, pravi poklic ter prejšnje življenje?

— To je preveč vprašanj za enkrat. Piše se Benito Pajaro, a ne vem, odkod prihaja in kakšnega stanu je.

— Ali so kaj govorili o meni?

— In še dosti. Oče Jaguar je bila vsaka druga beseda. Očividno vas imajo na piki. Če pridete tem lopovom v pest, vam bo slaba predla.

Oče Jaguar je gledal nekaj časa mirko predse ter vprašal nadalje:

— Ali veste mogoče, kje se bodo sestali beli vojaki?

— Da, bilo je neko jezero, jezero palm.

— Kje se nahaja to?

— Tega niso povedali.

— Tudi jaz ga ne poznam, a se hočem informirati.

Vprašal je svoje tovariše, tudi starega Anciano in mladega Hauko ter celo kirurga. Nikdo pa ni še ničesar slišal o tem jezeru.

— Ali leži mogoče v notranjosti Čaka, sredi pušcave? — je ugaljal oče Jaguar.

— Že mogoče, — se je oglašil Peterček. — Ko so govorili o pušah in skladiščih, so omenili, da so jih napravili zaporedoma v pušcavi in zadnje skladišče je pri jezeru palm. Ime teh skladišč sem slišal.

— Kako se imenujejo?

— Prvi je vrelec rib, drugi vrelec pijavk, tretji vrelec kroko-

dilov in četrti dvojni vrelec.

Oče Jaguar je veselo skočil pokonci.

— Vse te vrelece poznam ter sem bil že pri njih. Obiskali jih bomo zaporedoma.

Napočilo je jutro in napotili so se najprvo proti večerajšnjemu taborišču Indijancev. Našli so ga praznega ter sledov, ki so vodili iz njega. Sledili so pimi ter prišli kmalu na mesto, kjer so se ustavili ter prenočili, kajti prvo taborišče so zapustili takoj po oproščanju jetnikov.

Iz sledov, ki so vodili iz tega taborišča je bilo spoznati, da jih skušajo Indijanci zvoditi za nos ter spraviti v napačno smer. Vsled tega so odjahali v smer, ki se jim je zdela prava. Krogi poldne so zapazili na obzorju črno progno. Oče Jaguar je rekel takoj:

— Tam je vrelec pijavk. Ime sicer ni lepo, a dosti je pitne vode ter trave za konje.

Kmalu so dospeli jezdec do vreleca. Najprvo so napojili konje ter jih nato izpustili, da se napasajo.

Don Parmesan, ki je zapazil v vreleu vse polno pijavk, je vzkliknil:

— Kakšen zaklad! Tukaj bi lahko tisoč ljudem odvzeli toliko krvi kot treba.

Jezdec so sedli v mehko travo in oče Jaguar je odšel, da si ogleda oazo. Ni se brigal za mesta, kjer je bila trava visoka in sočnata, a zadel je kmalu na mesto, kjer je trava slabo rasla. Ko je udaril z nogo ob tla, je zvenelo votlo.

— Stavim, da je tukaj skrivališče, katero iščem, — je rekel.

— Tudi jaz sem tega mnenja, — je rekel Peterček, ki se mu je pridružil.

— Pričniva kopati. Pojdi po orodje.

Peterček je prinesel kramp in lopato in oče Jaguar je kmalu našel mesto, kjer je bilo najmanj trave. Tam sta pričela kopati. V globini par čevljev se je pričel pesek vsipati navzdol in odprtina je bila kmalu tako velika, da se je mogel oče Jaguar preriniti skozi njo. V skrivališču so bili sodčki s smodnikom, puške, noži in drugo sileno orožje.

Vse te stvari so spravili na dan in oče Jaguar je rekel:

— Vse to je bilo namenjeno za Abipones, a sedaj bodo dobili vse naši prijatelji Cambas. Zasujmo luknjo.

To so storili in medtem so ostali nalagali veliko množino rib. Prišel je večer in legli so k počitku. Čeprav ni obstajala nobena nevarnost presenečenja, so vendar razpostavili par straž.

Naslednjega jutra so zavžili zajutrek ter odjahali naprej, v isti smeri.

(Dolje prihodnja)

Električni likalniki

po prenosnem plačilnem načrtu.

Oredili smo, da preskrbimo Edisonove odjemalce z izbornim prvostopnim likalnikom napravnosplatišni načrt (brez nadaljnjih stroškov). Majhen deposit postavi likalnik v vašo trgovino. Ostanek se pridene vsak mesec v petih obrokih vašemu računu za elektriko.

Oglasite se v katerikoli naši izlozbi, ali pa telefonirajte Stuyvesant 5600, Extension 337, za zastopnika.

The New York Edison Company

At Your Service

General Offices: Irving Place and 15th Street

Podružnice, kjer se razkazuje in razstavlja električne priprave na udobno, občinstvo.

20 Norfolk St
10 Irving Place

124 West 42d St
151 East 86th St
15 East 125th St

362 East 149th St
555 Tremont Ave

Znamenit govor Ljube Davidoviča.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

Gospodje, ko se je reklo, da je bila v Srbiji vseh 120 let razvita samo srbska zastava in to srbska zastava ožega srbskega osvobodjenja in ujedinjenja, takrat se je pozabilo nekaj. Moram Vas, gospodje, zato nekoliko zadržati, da Vam prečitam dejstva, iz katerih je razvidno, da bi se ne bila porodila naša svoboda in naše ujedinjenje iz te svetovne vojne, da ni bilo ene ozke politike v Beogradu. Naši odnosi z Avstro-Ogrsko so se prekinili 12. julija 1914. 15. julija nam je bila napovedana vojna in 16. julija je izšla vojna deklaracija sedanega kralja Aleksandra. O tej deklaraciji, ki je bila napisana v naglici, se ni moglo mnogo premišljati, da se v njo napiše nekaj prevernega, a najmanj v takem času, ko je morala priroda sama odgovorjati, kajti bili smo napadeni od močne monarhije z 48.000.000 prebivalcev, ki je imela močne zaveznike, in ko smo bili mi postavljeni v težak mednarodni položaj, ko še nismo vedeli, ali se kdo postavi na našo stran, ko še nikdo ni bil odredil mobilizacije, ko ni bila Rusija mobilizirala ne vojaka, ko ni mogel nikdo vedeti, če nam bo, razven Črne Gore, ki je bila na naši strani, še kdo drugih podal roko, v onem trenutku, ko smo se vsi odločili, da junaki poginemo, v tem trenutku je bila napisana deklaracija, iz katere hočem prečitati one stavke, ki pričajo, da oni ljudje — a to so bili ljudje, ki so živeli zaupaje ne samo kralja, ampak tudi naroda, niso mislili ozko in niso mislili samo na Srbe, čeprav bi bili v onem trenutku mogli misliti samo na Srbe, kajti nič ni bolj naravno, kakor da človek misli samo na sebe, kadar rešava svoje življenje in samega sebe. Dovolite, da prečitam samo nekaj besedi v začetku: "Na našo Srbijo je pala velika nesreča. Avstro-Ogrska nam je napovedala vojno. Sedaj je potrebno, da smo vsi složni in junaki. Neprilike naše kraljevine in našega naroda z Avstrijo se niso začele večerjati. Kadar je bilo potrebno, so se dajale najsvetelneje obljube, da se bo s Srbi in Hrvatimi pravično postopalo, a vendar je to ostalo neizpolnjeno. Zaman so srbski in hrvatski granicirji in toliko drugih naših junakov predivali svojo kri po celi Evropi za slavo in korist dunajskega dvora, zaman so bile žrtve, katere je doprinesla Srbija za vlade mojega deda, ko je pomagala, da se reši carski prestol pred njegovimi nezadovoljnimi in pobunjenimi narodi, zaman je Srbija vedno storila vse, kar je mogla, da živi v prijateljstvu s sosednjo carevino, pa vse to ni nič pomagalo".

Mi smo že v oni deklaraciji napovedali, da stopamo v boj ne samo za Srbijo, ampak za ujedinjenje in osvobodjenje vseh južnih Slovencev. To je potrjeno tudi pozneje neštivilnokrat. Po prvi vladi Pašića, ki je bila na čelu uprave v začetku sovražnosti, je prišla 21. decembra druga vlada. Prva je bila enotna, druga je bila koalicijska, sestavljena od radikalov, takratnih samostancev in naprednjakov. Ta vlada se je pojavila v narodni skupščini 24. novembra. Sovražnik je še držal podpirski, valjevski in dele kragujevačke in beogradskega okruza in tudi našo prestolico, a mi smo v teh dneh izdali deklaracijo, ki pravi: "Vlada se je sestavila v svrhu, da se v njej izraža jedinstvo volje, sile in ciljev naše zemlje. Prepričana, da uživa zaupanje narodne skupščine, dokler postavlja vse svoje sile v službo velike stvari srbske države in srbsko-hrvatskega in slovenskega plemena, vlada smatra za svojo prvo dolžnost, da se z brezskrajnim spoštovanjem pokloni pred svetlimi žrtvami hrabrega prebivalstva, ki so bile prostovoljno prinesene na oltar domovine... Prepričana o odločnosti srbskega naroda, da vztraja v sveti borbi za obrambo svojega ognjišča in svoje svobode, smatra vlada kraljevine za svojo glavno in v teh usodepolnih trenutkih edino nalogo, da zagotovi uspešen zaključek tega velikega boja, ki je s trenutkom, ko se je začel, postal obenem borba za osvobodjenje in ujedinjenje vseh naših neosvobodjenih bratov Srbov, Hrvatov in Slovencev."

Gospodje, mislim, da je to dovolj: ali vsaj bi Vam moralo biti dovolj, ako bi vedeli, da je Bolgarija, ko je Srbijo zavratno napadla brez napovedi, kakor je storila še stokrat v zgodovini, da je takrat zagovarjala svoje izdajalstvo Slovanstva in človeške civilizacije z izjavo, da gre v vojno ne radi Macedonije in njenih posamičnih delov, katere bi bila zamogla dobrovoljno dobiti od Srbije, nego radi tega, ker neče dopustiti, da Srbija ustvari Jugoslavijo. Vidite, gospodje, kje je bil vzrok, da takrat ni moglo priti do miru med Srbi in Bolgari. Mi bi lahko navedli še mnoge in mnoge stvari, toda naj mi bo dovoljeno, da rečem še sledeče: dokler je vzhodna stran dajala take dokaze, o katerih mislim, da nekaj pomenijo po široki svoji misli, se je zgodilo v Rimu nekaj, česar jaz niti od daleč ne mislim obsoditi, toda nočem dopustiti, da se pozabi. V Rimu so namreč odposlanci našega naroda iz hrvatskih krajev osnovali ob tem času hrvatski odbor, s katerim je imel nekaj zveze tudi g. Trumbić, ki sedaj noče nič vedeti o partikularistični Hrvatski. Govori pa o partikularistični Srbiji Moram Vam reči, da se s tem ne izkazuje usluga niti bratstvu niti rodnici in na ta način se tudi ne išče solidarnosti in moralne baze, na kateri naj se osnuje naše življenje. Gospodje. Vi veste, kako je srbski vojak in kako je Srbija ostala zvesta svoji zastavi. Še sedaj ne moremo prav oceniti, koliko je bilo žrtv radi te zastave in koliko žrtv bi se bilo prihranilo, ako bi bili menjali zastavo in izobesili drugo! Gospodje, vse, kar smo v Albaniji pretrpeli, smo pretrpeli radi tega, ker nismo menjali svoje zastave. Gospod Sonnino bi nas bil še nekako izpeljal iz Albanije, ako bi bili hoteli menjati to zastavo. In, gospodje, mi moramo ostati tej zastavi zvesti, kakor je ostal zvest oni srbski vojak, ki po prebitju solunske fronte ni šel domov, čeprav je bilo naravno, da bi bil to storil, in so bili vojaki, ki že 6 let niso videli svoje hiše, pa so šli na sever, na našo skupno mejo srbsko, hrvatsko in slovensko proti Italiji in proti Madžarski in proti Nemčiji in proti vsakemu, da jo branijo in jo čuvajo.

Železnice v Jugoslaviji.

"Commerce Reports" priobčuje sledeče poročilo ameriškega vicekonzula Don S. Haven v Beogradu:

Vse železnice v Jugoslaviji so lastnina in v obratu države, izjemši Južno železnico in nekatero male stranske proge, ki so v obratu privatnih interesov. Glas ministra Saobračaja ima Jugoslavija približno 5660 kilometrov normalno-tirnih železnic in 1632 kilometrov ozkotirnih.

V upravne svrhe so železnice razdeljene v štiri glavne upravne skupine, zване "ravnateljstva". Te so belgrajsko ravnateljstvo, ki ima normalnotirne in ozkotirne roge in vključuje železnice predvojne Srbije; subotško ravnateljstvo z obema vrstama proge v Bački in Banatu; zagrebško ravnateljstvo, katerega proge so vse normalnotirne in ki vključuje železnice Hrvatske, Slavonije in Slovenije; in sarajevsko ravnateljstvo, ki obstoji iz vseh ozkotirnih prog v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Gori.

Lokomotive in vagoni.

Normalnotirne proge imajo 1388 lokomotiv, od katerih je 701 v dobrem obratnem stanju. Na ozkotirnih progah je vsega skupaj 431 lokomotiv, od katerih je 253 v dobrem stanju. Trdi se, da stanje teh lokomotiv je tako, da postanejo nesposobne za obrat v teku enega leta. Ni nikakih modernih delavnic v Jugoslaviji za popravilo lokomotiv, tako da je bilo potrebno poslati 340 lokomotiv za popravilo v inozemstvo. Nemčija zalaga sedaj Jugoslavijo na račun vojne odškodnine s 400 lokomotivami za normalnotirne proge in 50 za ozkotirne železnice. Pod enim samim ravnateljstvom se baje nahaja dvajseto raznih tipov lokomotiv, kar seveda ustvarja nenavadno probleme glede popraviljanja.

Uradno se ceni število vagonov v Jugoslaviji na 38.065, od katerih je 14.000 potrebnih poprave. Nemčija je do maja izročila v pokritje reparacije že 2000 vagonov na račun 7500, ki jih dolguje.

Nove železnice.

Uradni krogi obračajo pozornost načrtu za izjednačenje železnih tirov v Jugoslaviji, in ni dvoma, da se bodo nazadnje vse proge spremenile v normalnotirne. Proge, ki sedaj večejo jadranski morje z notranjostjo, so ozkotirne in v prilično dobrem stanju; radi tega misli se, da se prekinjenje prometa, ki bi nastalo vsled take rekonstrukcije, ne bi za sedaj izplačalo. Jugoslavija upa zgraditi najprej dvojnotirno normalno progo iz Beograda na Jadran, ki bo v stanu nositi vse breme prometa, dokler bo tir drugih prog predrugačen.

Dodatno k projektirani belgradsko-jadranski železnici je mnogo drugih načrtov za nove proge v delokrogu vseh železniskih ravnateljstev. Mnogo novih prog se zares že gradi, dočim so proge Niš-Kragjevac, Belgrad-Mala Kršna, Bosanski Novi-Krupa, Šibenik-Knja in Split-Knin že zgrajene in gotove za obrat. Narasčajoči promet in delavnost v gradnji so znak, da se v zemlji vrši zdrava gospodarska obnova, ovirana o sedanjem neprimernem železniškem obratu.

Časopise v sedanjih Rusiji.

Ko so boljševiki v oktobru 1. 1917 proglasili svojo diktatorsko državno oblast, so istočasno ustavili se "banč. in borzno" časopisje. Pojavljali so se vedno novi boljševiški listi, ki so izhajali seveda z državnim denarjem. Lani je izhajalo 863 ruskih boljševiških časopisov, letos pa izhaja le še 382, kar je posledica nepremagljivih težkoč državne finančne uprave. Lani so izhajali samo moskovski listi v milijonskih izdajah, letos pa znašajo izdaje vseh listov komaj poldrugi milijon. Naročnina "Izvestij" je znašala v januarju 40.000 rubljev v aprilu 375.000, v maju pa že

Kretanje parnikov - Shipping News

18. avgusta:	Homerik, Cherbourg; Lafayette, Havre; Kronland, Cherbourg; Noordam, Boulogne.	9. septembra:	La Savie, Havre; Finlan, Cherbourg; Orkla, Hamburg; Homerik, Cherbourg.
22. avgusta:	George Washington, Cherbourg in Bremen.	12. septembra:	Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen; Saxonia, Cherbourg in Hamburg; Argentina, Test.
22. avgusta:	President Wilson, Trst.	13. septembra:	Aquitania, Cherbourg.
22. avgusta:	Aquitania, Cherbourg; Resolute, Hamburg.	13. septembra:	Paris, Havre; Torck, Bremen; Pres. Garfield, Cherbourg in Bremen.
22. avgusta:	President Wilson, Trst; Lapland, Cherbourg.	14. septembra:	Rochambeau, Havre.
23. avgusta:	Paris, Havre; President Adams, Bremen.	14. septembra:	Mancharia, Cherbourg in Hamburg; Conte Rosso, Genova; Mount Clinton, Cherbourg in Hamburg.
24. avgusta:	Bayern, Hamburg.	16. septembra:	La Lorraine, Havre; Majestic, Cherbourg; Zealand, Cherbourg; Orduna, Hamburg.
26. avgusta:	Majestic, Cherbourg; Andania, Cherbourg; Oropesa, Hamburg; Rotterdam, Boulogne.	19. septembra:	New Amsterdam, Boulogne; Pres. Harding, Cherbourg in Bremen.
26. avgusta:	Pres. Fillmore, Bremen; Arable, Genova; Lapland, Cherbourg.	19. septembra:	Resolute, Hamburg.
30. avgusta:	France, Havre; Hanover, Bremen; President Van Buren, Bremen.	20. septembra:	Berengaria, Cherbourg.
31. avgusta:	Susquehanna, Bremen; Mongolia, Cherbourg in Hamburg; Caronia, Cherbourg in Hamburg.	21. septembra:	France, Havre.
2. septembra:	Ryndam, Boulogne; America, Bremen; Olympic, Cherbourg.	21. septembra:	Pres. Monroe, Cherbourg.
5. septembra:	Reliance, Hamburg; Mauretania, Cherbourg.	21. septembra:	St. Paul, Cherbourg in Hamburg; Wuerthenberg, Hamburg.
6. septembra:	Pres. Polk, Cherbourg.	21. septembra:	George Washington, Cherbourg; Noordam, Boulogne; Kronland, Cherbourg.
7. septembra:	Minnehaha, Cherbourg in Hamburg; Hansa, Hamburg.	21. septembra:	Olympic, Cherbourg; Cretic, Genova.

DIREKTI IN EDINI PARNIK ZA DUBROVNIK

TUSCANIA (nov) 6. dec.

V devetih dneh v Jugoslaviji.

Potujte na enem izmed treh morskih velikani, ki odpušajo vsakega toka iz New Yorka. Vsi potniki tretjega razreda so v kablinah.

MAURETANIA **AQUITANIA**
BERENGARIA
prek. Cherbourg.

Za karte in navodila vprašajte najbližjega agenta v vašem mestu ali okolici.

800.000 rubljev. Za inozemstvo je določena naročnina zlatih rubljev. Sorazmerno s težavami časopisja v Rusiji, rastejo tudi težave boljševiških listov v inozemstvu.

Aretacija nevarnega sleparja.

Neki Viktor Snidersich iz Opčin pri Trstu je osleparil lani noko zagrebško banko za 200.000 lir. Po izvršeni slepariji je pobegnil in izginil brez sledu. Sedaj je bil Snidersich v Gdanskem (Danzig) aretiran in ga bodo v kratkem prepeljali v Trst v zapore.

Rad bi izvedel za naslov moje žene, ker ji imam nekaj važnega sporočiti. Slišal sem, da se nahaja nekje v državi Michigan z Johnom Jezernikom, kateri mi jo je odpeljal. Cenjene rojake prosim, če kdo ve kaj o njej, da mi poroča, za kar mi bom zelo hvaležen. — Jacob Skofie, R. F. D. 3, Millvatt Shaft, Blairsville, Pa. (17-23-8)

Kje je JOŽEF LUDVIGER? Doma je iz Toplice na Dolenjskem. Zadnji čas se je nahajal v St. Paul, Minn. V Ameriko je odšel leta 1899 in sicer v Cleveland. Nazadnje je pisal leta 1914. Njegova družina, ki je v veliki bedi, bi rada izvedela, če je živ ali mrtev in če je bil zavarovan. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči spodaj podpisane. — Miroslav Ludviger, policist, Kranj, Slovenija, Jugoslavija. (16-18-8)

Iščem svojega brata FRANKA SEBALJ iz Prezida, podomače Cerkljan. Nahaja se nekje v Louisiana. Rad bi za njega znal radi dopisovanja njegov brat Anton Sebalj, Goodman Camp No. 2, Seney, Mich.

Frank Sakser State Bank
62 Cortlandt St. New York, N. Y.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Grozdje je dozorelo

in pričeli ga bomo razpošiljati.

Imamo na izbero vsake vrste in ga ne prodamo manj kot eno celo karo. Po raznih naselbinah imamo svoje zastopnike, in kjer še nismo zastopani želimo stopiti v zvezo s zanesljivo osebo.

Postrežba točna in zanesljiva. Cene najnižje.

Pišite še danes za vsa pojasnila na:

BAKULICH - PREDOVICH COMPANY

224 California Fruit Bldg., Sacramento, Calif.

Družbo Walter Predovich & Co., ki je lanske leto zadovoljila vse odjemalce, tvorijo isti ljudje kot lanske leto, same ime tvrde je nekoliko izpremenjeno.